

Öğrenci Görüşlerine Dayalı Sınıf Öğretmenliği Bölümü İlk Okuma ve Yazma Öğretimi Dersine İlişkin Bir Öneri

Student Views Based A Proposal for First Reading and Writing Teaching Course of Classroom Teaching Department

Nail YILDIRIM* ve Zülfü DEMİRTAŞ**
Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Fırat Üniversitesi

Özet

Okuma yazma öğretiminin insan hayatındaki yeri oldukça önemli görülmektedir. Okur-yazarlık, bireyin iletişim becerisi, beyin süreçlerini kullanabilmesi ile dil ve bilişsel gelişiminde de önemli bir yere sahiptir. İlköğretimin birinci sınıfında başlayan okuma yazma öğretimi, sınıf öğretmenleri tarafından yapılmaktadır. Sınıf öğretmenleri de lisans eğitiminde almış oldukları İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersiyle öğretmenliğe hazırlanmaktadır. Bu ders, sınıf öğretmenliği bölümlerinde, haftada üç saat olarak okutulan teorik bir derstir. Dersin içeriğinde uygulama yapılması ifade edilmektedir ancak uygulamalar üniversite ortamında kalmakta, gerçek bir okuma yazma uygulaması yapılamamaktadır. Bu araştırmanın amacı, İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersinin teorik yerine uygulama ağırlıklı olması gerektiğini eylem araştırması yaparak ortaya koymaktır. Araştırmada var olan durumu ortaya koymak amacıyla betimsel yöntem kullanılmıştır. Bu araştırmada sınıf öğretmenliği bölümlerinde var olan İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersinin içeriğinde yöntemle ilişkin başarıyı etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmıştır. Tokat ili merkez ilçede okuma yazma bilmeyen 40 yetişkin üzerinde ses temelli cümle yöntemi kullanılarak okuma yazma öğretimi gerçekleştirilmiştir. 40 Yetişkine okuma yazma öğretimini gerçekleştiren 40 sınıf öğretmenliği III. sınıf öğrencisi ile İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersini teorik olarak alan 30 öğrenci araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırmanın bulgularından hareketle: İlkokuma yazma öğretimi uygulamasına katılan öğrenciler kendilerini okuma yazma öğretimi konusunda daha rahat hissettiklerini, artık ne yapacaklarını bildiklerini ifade ederek uygulamalı okuma yazma öğretiminin daha faydalı olacağını belirtmektedirler. İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersini teorik olarak alan öğrenciler, ne yapacaklarını bildiklerini ama nasıl okuma yazma öğreteceklerini bilmediklerini, bu dersin mutlaka teori-uygulama bütünlüğü içerisinde olması gerektiğini ifade etmektedirler.

* Yrd. Doç. Dr. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğt. Fak. Tokat, nailsan60@hotmail.com

** Yrd. Doç. Dr. Fırat Üniversitesi Eğt. Fak. Tokat, demirtaszulfu@gmail.com

Bu sonuçlardan hareketle çalışmada sınıf öğretmenliği programında yer alan ilkokuma yazma öğretimi dersinin yine 3 kredilik (bir saat teorik, iki saat uygulamalı), gerekirse iki dönem halinde toplamda 6 kredilik bir ders olarak ilköğretim okullarında yürütülebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlkokuma, Yazma Öğretimi, Ses Temelli Cümle Öğretimi, Sınıf Öğretmenliği, Program, Uygulama

Abstract

Reading and writing teaching is very important for a person's life. Reading and writing teaching begins in the first class of primary education and it is delivered by classroom teachers. Classroom teachers get prepared for teaching with the "first reading and writing teaching course" given in their undergraduate education. As the content of the course is analyzed, first reading and writing teaching has three theoretical credit hours per week. It is indicated that exercises should be included in the content of the course, however, the exercises stay in the university environment and a real reading and writing exercise cannot be realized. Based on this fact, the purpose of this study is to state that reading and writing teaching course should not be theoretical, contrarily, it should be exercises based. The study conducts an action research to achieve this purpose. Descriptive method is used in the research to establish the current status. In this research, to determine the factors which affect the success of methodology in the content of first reading and writing teaching course of classroom teaching departments, one of the qualitative research methods, a semi-structured interview technique is applied. Reading and writing teaching is realized in Tokat city, central district by using voice based sentence method on 40 adults who knew neither reading nor writing. The population of the research is composed of 40 junior students of classroom teaching department who taught reading and writing to 40 adults and 30 students who were enrolled to theoretical reading and writing teaching course. Students, who participated in the first reading and writing teaching exercise, indicate that they feel more comfortable about reading and writing teaching, from now on, they know what to do, and they assert that applied reading and writing teaching is more useful. Those students who are enrolled to theoretical first reading and writing course state that they know what they are going to do, however, they do not know how to teach reading and writing, and they denote that this course should absolutely have an integration of theoretical and applied concepts. Based on these findings of the research, the first reading and writing teaching course of classroom teaching program should be 3 credit hours, with 1 hour theoretical, 2 hours applied content, and if required it should be 6 credit hours over 2 semesters. The course could be performed in primary schools.

Keywords: First Reading and Writing Teaching, Voice Based Sentence Teaching, Classroom Teaching, Program, Application

I. GİRİŞ

Uygar toplumlarda bireyin kendi uğraş alanında ilerlemesi, önemli görevlere gelmesi, gelişmiş bir okuma yazma becerisine sahip olmasıyla

mümkündür (Çelenk, 2007: 32). Günümüz dünyasında öğrenme aracı olarak görülen okuma-yazma becerilerinin; düşünme, anlama, sıralama, sınıflama, eleştirme, analiz, sentez ve değerlendirme gibi çeşitli yetenekleri geliştirerek beyin teknolojisi oluşturduğu ifade edilmektedir (Güneş, 1997).

Okuma-yazma becerisi, günümüz insanın yaşamındaki en kritik becerilerden birisidir. Okuma-yazma, bireyin okul ve sosyal yaşamındaki başarısı ile sahip olduğu potansiyelini geliştirme bakımından son derece önemli görülmektedir. Okul etkinliklerinin büyük bir kısmını teşkil eden okur-yazarlık, bireyin iletişim becerisi (Body, 2003: 99-103), beyin süreçlerini kullanabilmesi (Güneş, 2000: 136) ile dil ve bilişsel gelişiminde önemli bir yere sahiptir (Şenel, 2004).

Çelenk (2002: 40; 2005: 100) ve Güneş (2005: 136), okuma-yazma yöntemlerini aşağıdaki gibi sınıflandırmaktadırlar: Fonetik değerlerini öne alan yöntemler (Alfabe yöntemi, ses yöntemi, hece yöntemi), okuduğunu anlamayı esas alan yöntemler (cümle yöntemi, kelime yöntemi, öykü yöntemi), karma yöntemler (fonetik-hece, fonetik- kelime, kelime-hikâye-cümle). Öğrencilerin hızlı, doğru ve anlayarak okuması, okumaktan zevk alması ve işlevsel bir yazma becerisinin geliştirilmesi amacı üzerinde uygulayıcıların ve bilim adamlarının birleştikleri söylenebilir (Akyol & Temur, 2008: 80). Bu amaca ulaşabilmek için herhangi bir yöntem kullanılabilir.

Milli Eğitim Bakanlığı 2004 yılında uygulamaya konan programda ilk okuma yazma öğretiminin ses temelli cümle yöntemi ile yapılmasını öngörmüştür. 2004-2005 öğretim yılından itibaren ilköğretim okullarında ilkokuma ve yazma öğretimi ses temelli cümle yöntemi ile yapılmaktadır. Bu araştırmanın konusunu oluşturan ses temelli ilkokuma yazma öğretimiyle ilgili değişik araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmalardan elde edilen bulguların bazıları aşağıdaki gibidir:

Tok ve Mazı (2008)'nin araştırmasında; ses temelli cümle yöntemiyle daha kısa sürede okumaya geçildiği, bu yöntemin Türkçenin ses yapısına daha uygun olduğu, bitişik eğik yazının daha zevkli ve akıcı yazıldığı bulguları elde edilmiştir. Bununla birlikte, çözümleme yöntemiyle, daha anlamlı ve hızlı okunduğu, okuma ve yazma sırasında noktalama işaretlerine daha fazla uyulduğu, dik temel harflerle yazılmış yazıların okunmasının daha kolay olduğu anlaşılmaktadır. Şahin, Turan ve Apak (2006)'ın yapmış olduğu araştırmaya göre, öğretmen görüşleri “ses temelli cümle yöntemi” hakkında büyük oranda olumludur.

Yıldırım (2007)'in araştırmasına göre, öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemi hakkında yeterli ve doğru uygulama bilgisine sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Uygulama açısından en sorunlu noktalar, ilk iki sestem sonra kelime üretimi, ilk cümleyi elde etme aşaması ve açık heceyi elde etme tekniği olarak belirlenmiştir. Yöntem hakkında doğru ve yeterince bilgi sahibi olmamalarının, öğretmenlerin yönetime yönelik tutumlarını, olumsuz etkilediği

söylenbilir. Öğretmenler, yöntem ile ilgili yeterli ve doğru bir şekilde bilgilendirilmeye ihtiyaç duymaktadırlar.

Biber (2007)'in araştırmasına göre, sınıf öğretmenleri ilk okuma yazma öğretiminde kullanılan ses temelli cümle yönteminin uygulanmasına yönelik yeterli hizmet içi eğitim almamışlardır. El yazısı konusunda öğretmenlerin eksiklikleri olup bu durum uygulamaya yansımaktadır.

Yukarıda verilen araştırmalarda da görüldüğü üzere ses temelli okuma yazma yöntemi ile ilgili öğretmenlerin hizmet içi eğitime ihtiyaçlarının olduğu görülmektedir. Bu eksikliğin, yetiştirilme dönemlerinde sınıf öğretmeni adaylarının almış oldukları dersten de kaynaklı olduğu düşünülebilir.

İlkokuma yazma eğitimi sürecinde başarılı olamayan veya öğrenmesini zorlaştıracak etkilerle karşılaşan çocuğun okula, derslere ve eğitime karşı olumsuz bir düşünceye sahip olması beklenir (Toprak ve Güvendi, 2007). Demirel (1999)'e göre, ilkokuma yazma öğretiminin genel amacı, çocuğa yaşamı boyunca kullanacağı okumanın temel becerilerini kazandırmaktır. Çocuk okuma yazma öğretimi sürecinde bütün hayatı boyunca kullanabileceği anlama, düşünme, karar verme gibi zihinsel becerileri kazanır.

İlkokuma yazma öğretimi ilköğretimin birinci sınıfında başlamaktadır ve sınıf öğretmenleri tarafından yapılmaktadır. Sınıf öğretmenleri de lisans eğitiminde almış oldukları İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersiyle öğretmenliğe hazırlanmaktadır. Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) tarafından belirlenen, eğitim fakülteleri, sınıf öğretmenliği lisans programı ders içerikleri incelendiğinde İlk Okuma ve Yazma Öğretimi dersinin içeriğine ilişkin olarak aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

Dinleme, konuşma, görsel okuma ve görsel sunu; okuma-yazma öğrenme alanları tanım ve süreçleri ile öğrenme alanları arasındaki ilişki, Türkçenin özellikleri, bu özelliklerin ilkokuma ve yazma öğretimine etkisi; ilkokuma ve yazma öğretiminin amaç ve ilkeleri, birinci sınıf öğretmenin ve öğrencilerinin temel özellikleri; ilkokuma ve yazma öğretiminde verimsizlik-başarısızlık nedenleri, ilkokuma ve yazma öğretiminde kullanılan araç-gereçler (özellik ve etkileri, bu araçların seçimi, oluşturulması ve kullanımı); ilkokuma ve yazma öğretiminde uygulanan yöntemler (tanımları, özellikleri, sınıflandırılması, uygulamaları, yöntemlerin üstünlük ve sınırlılıkları); ses temelli cümle yöntemi (tanımı, ilkeleri, özellikleri, aşamaları ve uygulaması), ses temelli cümle yönteminin aşamaları doğrultusunda okuma ve yazma öğretimi uygulamaları (<http://egitim.gop.edu.tr/>).

İlkokuma ve Yazma Öğretimi haftada üç saat teorik bir ders olarak kredilendirilmektedir. Dersin içeriğinde uygulama yapılması gerektiği ifade edilmektedir, ancak uygulamalar üniversite ortamında kalmakta, gerçek bir okuma yazma uygulaması yapılamamaktadır. Bu noktadan hareketle *bu araştırmanın amacı*, İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersinin teorik mi yoksa uygulama ağırlıklı olması mı

gerektiğini eylem araştırması yaparak ortaya koymak ve uygulayıcılara öneride bulunmaktır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır?

1. İlkokuma yazma öğretimini yetişkinlerde uygulayan öğretmen aday öğrencilere Ana Kız Evdeyiz Projesi hangi katkıları sağlamıştır?
2. İlkokuma yazma öğretimini yetişkinlerde uygulayan öğretmen aday öğrencilere göre eğitim fakültelerinde İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersi öğretiminin yöntemi hakkındaki görüşleri nelerdir?
3. İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersini teorik olarak alan öğretmen aday öğrenciler, ders sonrasında kendilerini okuma yazma öğretimi konusunda hazır hissetmekte midirler?
4. İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersini teorik olarak alan öğretmen aday öğrencilerin eğitim fakültelerinde İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersi öğretiminin yöntemi hakkındaki görüşleri nelerdir?

II. YÖNTEM

a) Araştırma Deseni

Araştırmada var olan durumu ortaya koymak amacıyla betimsel yöntem kullanılmıştır. Sınıf öğretmenliği bölümlerinde var olan İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersinin içeriğinde yöntemle ilişkin başarıyı etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmıştır. Nitel araştırma teknikleri, nicel araştırmalarda vurgulananların tersine ölçümden ziyade açıklamayı olanaklı kılacak ilişkileri ortaya çıkarmayı, olay ve olguların içinde gerçekleştiği durumu dikkate almayı önemser (Yıldırım & Şimşek, 1999). Bu amaçla, ilkokuma ve yazma öğretimine ilişkin bir eylem araştırması yapılmıştır. Sosyal durumun içindeki eylemin niteliğini geliştirmeyi amaçlayan sosyal durum çalışması olarak tanımlanan eylem araştırması (Eliot, 1991, akt: Aksoy, 2003; 477), bireysel veya grup halinde yapılabilir. Bu araştırma sürecinde, araştırmacı ve (eğer bir grupta yapılan bir araştırmaysa) araştırmayı yapanla işbirliği içerisinde çalışan ve amaçları hem problemi çözmek hem de yeni bilgiler edinmek olan kişiler, var olan bir problemi birlikte çözmeye çalışırlar (Coglan, 2001).

b) Uygulama Süreci

Tokat ili merkez ilçede okuma yazma bilmeyen 40 yetişkin üzerinde ses temelli cümle yöntemi kullanılarak okuma yazma öğretimi gerçekleştirilmiştir. Öğretimi gerçekleştirenler, teorik okutulan İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersini alan sınıf öğretmenliği öğrencileridir. Araştırma esnasında aşağıdaki çalışmalar yapılmıştır:

1. Yapılacak çalışma öncelikle “Ana Kız Evdeyiz” ismiyle projelendirilmiştir.
2. Tokat Alparslan İlköğretim Okulu ve Bedestenli İlköğretim Okulu çevrelerinde oturan ve okuma yazma bilmeyen yetişkinlerin listesi okul müdürleriyle ve mahalle muhtarıyla işbirliği yapılarak çıkarılmıştır.
3. Listeye alınan yetişkinlere okuma yazma öğretmek üzere Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği III. sınıfta öğrenim gören ve İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersini alan öğrencilerden gönüllü olanlar belirlenmiştir.
4. Okuma yazma öğrenmek isteyen yetişkinlerle gönüllü öğrenciler okullarda bir araya getirilerek öğrenci-öğreten eşleştirilmesi ve haftalık programlar yapılmıştır.
5. Planlanan program sonunda öğrenciler yetişkinlerin evlerine giderek birebir okuma yazma öğretimi gerçekleştirilmiştir.
6. Projeye 40 öğretmen adayı öğrenci, 40 okuma yazma bilmeyen yetişkin katılmıştır.
7. Proje altı ay sürmüştür.
8. Projede yetişkinlere okuma yazma öğretiminde ses temelli cümle öğretimi yöntemi kullanılmıştır.
9. Etkinlik sonunda, 24 katılımcı yetişkin okuma yazma öğrenmiştir.
10. Okuma yazma öğrenen yetişkinlere Tokat Halk Eğitim Müdürlüğü'nün yaptığı ölçme sonucu sertifika düzenlenmiştir.

c) Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği lisans programı III. sınıfta öğrenim gören 64 öğrenci oluşturmaktadır. Projeye katılan 40 öğretmen adayı öğrenciden 34'ü görüşlerini bildirmişlerdir. Bütün katılımcılar fakültede teorik olarak okutulan İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersini almıştır. Bu katılımcılardan 34'ü Ana Kız Evdeyiz Projesi kapsamında yetişkinlere birebir okuma yazma öğretimi veren 40 öğrenci arasından gönüllü katılım sağlayanlardan oluşmaktadır. Diğer 30 katılımcı ise teorik İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersini almış olmakla birlikte bu projede görev almamıştır.

d) Veri toplama Aracı ve Analizi

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Ana Kız Evdeyiz projesine katılan ve katılmayan katılımcıların görüşlerini almak amacıyla iki ayrı form hazırlanmıştır. Görüşme formları aracılığıyla İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersinin teorik olarak okutulmasının mı yoksa teori ile birlikte uygulama

yapılmasının mı daha etkili olduğu yönündeki görüşleri yazılı olarak alınmıştır. Formlarda öğrencilere ikişer soru sorulmuştur. Görüşme formları ifadelerin benzerliğine göre araştırmacılar tarafından ayrı ayrı çözümlenmiş ve gruplanarak tasnif edilmiştir. Görüşme tekniği ile elde edilen veriler sayısallaştırılarak frekans ve yüzde olarak ifade edilmiştir.

Araştırmanın iç geçerliği verileri toplama aracının hazırlanmasından, uygulama ve analiz aşamasına kadar araştırma sürecinin detaylarıyla açıklanması ile arttırılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda, araştırmacılar birbirlerinin çalışmalarını kontrol etmiştir. Bulgular, görüşleri alınan öğrencilerle paylaşılarak onlara teyit ettirilmiştir.

III. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölüm iki başlık halinde ele alınmaktadır. Önce, Ana Kız Evdeyiz projesine katılarak yetişkinlere okuma yazma öğretimi gerçekleştirmiş öğrencilerin görüşlerine yer verilmiştir. Daha sonraki bölümde İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersini sadece teorik olarak alan öğrencilerin görüşlerine yer verilmiştir.

a) İlkokuma ve Yazma Uygulamasının Öğrencilere Katkıları

Ana-Kız Evdeyiz projesi kapsamında yetişkinlere okuma yazma öğretimine katılan öğrencilerin görüşleri analiz edilerek benzer ifadeler bir araya getirilmiştir. Öğrencilerin görüşleri Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1. Uygulamaya Katılanların Projeye İlişkin Görüşleri

S.N.	Projeye Katılan Öğrenci Görüşleri	f
1	Bu uygulamada yer almak benim için gurur verici bir şeydi.	34
2	Fakültede bu dersin eğitimini aldıktan sonra uygulama yapma imkânı buldum.	34
3	Bu proje hem birilerinin hayatını biraz daha kolaylaştırmamızı sağladı hem de bizim kendimize olan güvenimizi arttırdı. Bu sayede insanlara yararlı olabilmem ne denli güzel bir duygu olduğunu, bu alanda insanlara nasıl daha çok yararlı olabileceğimizi öğrendik.	26
4	İşe yaradığını hissetmek ve bir kişiye okuma yazma öğretmek güzel bir duygu	25
5	Yetişkinlerden yola çıkarak ilerde öğrencilerimin hangi seslerde zorlanacakları hakkında net olmasa da bir fikir edindim	23
6	Okuma yazma öğretmenin zahmetli ve uzun bir süreç olduğunu anladım	21
7	Kendime saygım arttı	20
8	Öğretmen olarak yükümüz gerçekten çok ağır ve çok zor	18
9	Bu uygulama sayesinde 4 yılın sonunda edinecek olduğum mesleğin güzelliğini, kısmen de olsa, ne denli zor olduğunu, bu yolda beni nelerin beklediğini ve bu sıkıntıları atlatabilmek için kendimi daha iyi yetiştirmem gerektiğini anladım	17
10	Öğretmen olduğumda hep şu korkum vardı: öğretmenliğimin ilk yılında birinci sınıflar verilirse ne yapacağım? Okuma yazmayı nasıl öğreteceğim? Bu proje sonunda bu korkumu yendim.	17
11	İlkokuma yazma dersimi en yüksek notla geçmiş olmak bir işe yaramadı. Uygulama yapmak daha çok emek istiyor	17
12	Öncelikle yabancı olduğumuz ses temelli cümle yöntemini yakından görme fırsatım oldu. Çünkü biz alfabeyi geleneksel hali ile öğrenmiştik ama öğrencilerimize ses temelli cümle yöntemi ile öğretecektik.	16

13	Yetişkinlerin sorumlu oldukları birer aileleri ve onların bu kişiden beklentileri vardır; yemek, ütü, ev işi vs... Akıllarında tüm bu düşünceler varken biz onlara okumayı, yazmayı öğrettik. Yani kısacası zor olanı başardık.	15
14	Bu uygulamada yer aldığım için kendimi çok şanslı görüyorum. Çünkü ilkokuma yazma öğretimini teorik dersten çıkarıp uygulamaya dönüştürdüm.	13
15	Hiç okuma yazma bilmeyen bir kişiye kalemin nasıl tutulduğunu, deftere nasıl yazıldığını öğretmek, öğrendikleri karşısında tepkilerini, hatalarının neler olabileceğini fark edebilmek büyük bir deneyim...	12
16	Öğretmenliğe daha başlamadan ne kadar önemli bir meslekte olduğumuzu anladım	11
17	İlkokuma yazma öğretimi uygulaması ile öğretmen olarak bir okula gittiğimizde ne yapmasını, nerden başlamasını bilen, başlangıç için kendi kendine yeten bir öğretmen konumuna geldik.	10
18	Çalışma sırasında zorlandığım zamanlar oldu	10
19	Bu proje bana okuma yazma öğretimi deneyimi dışında çok katkı sağladı. Pratikte evet biz okuma yazma öğrettik. Ancak onlardan da aslında biz çok şey öğrendik. Mücadele etmeyi, azimli olmayı, pes etmemeyi öğrendik. Belki onlar için çok geç kalınmıştı. Çünkü 50-60 yaşlarında kişilerdi. Onlardaki azim beni çok şaşırttı.	9
20	Her an hazırlıklı olunmalı, kesinlikle ön hazırlık yapmadan konunun öğretilmeye başlanmaması gerektiğini gördüm.	7
21	Çok şeyler kazandığımı inanıyorum ve diğer adaylardan bir adım öndeyim.	5

Ana Kız Evdeyiz projesine gönüllü katılıp yetişkinlerin evlerine giderek okuma yazma öğreten öğrencilerin görüşleri analiz edildiğinde aşağıdaki noktalar ön plana çıkmaktadır:

Öğrencilerin bu projeye katılarak topluma faydalı bir iş yaptıkları için mutlu oldukları görülmektedir. Öğrenciler, okulda almış oldukları dersi uygulama fırsatı bulduklarını, okuma yazma öğretmenin kolay olmadığını, öğretmenlik mesleğinin güzelliğini, ses temelli okuma yazma öğretiminin aşamalarını öğrendiklerini, kendilerine saygılarının arttığını vurgulamaktadırlar. Okuma yazma öğretimini gerçekleştirmek, öğretmen adaylarının özgüvenlerini arttırmakta ve onları öğretmenlik mesleğine hazır hale getirmektedir.

b) Uygulamaya Katılan Öğrencilerin Dersin Yöntemine Yönelik Görüşleri

Ana Kız Evdeyiz projesi kapsamında yetişkinlere okuma yazma öğretimini gerçekleştiren öğrencilerin İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersinin uygulamalı olmasının gerekli olup olmadığına yönelik görüşleri Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Uygulamaya Katılanların Yönteme İlişkin Görüşleri

S.N.	Ders uygulamalı olmalıdır çünkü;	f
1	İlkokuma ve yazma öğretimi öğrencilik hayatının temel taşıdır	34
2	Bu projede görev almasaydım öğretmen olduğumda çok zorlanacaktım.	31
3	Öğretmen olarak atandığımızda en zorlanacağımız sınıf 1. sınıf olacaktır	30
4	Uygulamada her şey yaşanarak öğrenildiğinden öğrenilenler daha kalıcı oluyor ve daha kolay öğreniliyor.	28
5	Uygulama sayesinde öğretim sırasında karşılaşılabileceğimiz zorlukları gördük öğretmen olunca bunların olmaması için önlemler alabileceğiz.	27
6	Öğretim ilkelerinin en önemlilerinden biri olan yaparak yaşayarak öğrenme daima kalıcı	20

	bilgiyi verir.	
7	Hiçbir sınıf öğretmeni ilkokuma yazma öğretimini denemeden, uygulama yapmadan tam anlamıyla “ben bu işi yaparım” diyemez...	16

Tablo 2’de görüldüğü gibi okuma yazma öğretimini yetişkinlerde uygulayan öğrenciler, okuma yazma öğretiminin uygulama yapmadan kolay öğrenilemeyeceğini, okuma yazma öğretiminin öneminden dolayı dersin uygulamalı olması gerektiğini, yaparak yaşayarak öğrenmenin önemini, projede görev almasalar öğretmenliğe geçtiklerinde son derece zorlanacaklarını ifade etmektedirler.

Bunlara ek olarak; öğrencilerin yarısı “*Teorik ve uygulama ağırlıklı olmalıdır*” şeklinde görüşlerini ifade ederlerken dersin uygulama ağırlıklı, ancak teorisinin de olması gerektiğini belirtmektedirler. Yine bazı öğrencilere göre İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersi *sadece teorikte olduğu gibi tek dönem değil en az iki dönemi kapsayacak şekilde öğrencilere uygulama imkânı sağlanmalıdır*. Eğitim fakülteleri sınıf öğretmenliği bölümünde okutulan İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersinin kesinlikle uygulamalı olması gerektiği konusunda görüş birliği olduğu söylenebilir.

c) Uygulamaya Katılmayan Öğrencilerin Kendilerini İlkokuma ve Yazmaya Hazır Hissetmeye Yönelik Görüşleri

Araştırmanın çalışma grubunda bulunan ve İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersinin uygulamasını yapmayan 30 öğrencinin tamamı “kendilerini ilkokuma ve yazma öğretime hazır hissetmediklerini” ifade etmektedirler. Bunun nedeni olarak da dersin “teorik işlenmesini” göstermektedirler. Bütün öğrenciler “öğretmen olduktan sonra okuma yazma öğretilmede çok zorlanacaklarını bu konunun kendilerini büyük sıkıntıya düşürdüğünü” ifade etmektedirler. Diğer yandan, öğrencilerin büyük bir bölümü “ilk ses nasıl öğretilir bunu bilmiyorum” görüşünde birleşmektedirler. Öğrencilerden 10 tanesi de “yazma konusunda çok zorlanacaklarını kendilerinin de el yazısı yazmayı bilmediklerini” ifade etmektedirler.

Teorik olarak İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersini almış olmak, öğrencilerin kendilerini ilkokuma ve yazma öğretime hazır hissetmeleri için yeterli görülmemektedir. Öğretmen adayı olan bu öğrenciler kendilerini ilkokuma ve yazma öğretime hazır hissedebilmek için uygulama yapmaya gereksinim duymaktadırlar. Konu hakkında yeterli bilgiye sahip olmak, uygulamada başarılı olmak için yeterli görülmemektedir.

d) Uygulamaya Katılmayan Öğrencilerin Dersin Yöntemine Yönelik Görüşleri

İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersini üniversite bünyesinde almış öğrencilerin bu dersin yöntemine ilişkin görüşleri Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. Uygulamaya Katılmayanların Yönteme İlişkin Görüşleri

S.N.	Öğrencilerin dersin işleniş yöntemine ilişkin görüşleri	f
1	Eğitim fakültelerinde verilen ilkokuma yazma dersi kesinlikle uygulamalı olmalıdır.	30
2	Ses temelli cümle yönteminin basamakları aşama aşama uygulamalı olarak verilmeli ki biz de çocuklara öğretirken gereği gibi, en doğru şekilde öğretilim. Sesi önce biz hissedelim, nasıl hissettireceğini öğretelim.	28
3	Öğrencilere ilkokuma yazmayı öğretebilmem için, öncesinde nasıl öğreteceğimi öğrenmem ve bunu da uygulamam lazım.	25
4	Yaparak yaşayarak öğrenmeden bahsederken bunu kendimizin yapamıyor olması üzücü bir durum.	20
5	Teorik bilgilerin sadece uygulamaya temel oluşturması gerekir.	20

Projeye katılmayan ama İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersini alan öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, dersin uygulamalı olarak işlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Katılımcılar, uygulamalı olarak işlenen derste ses temelli cümle yönteminin her aşamasının (sesin hissedilmesi, yazılması, okunması, heceye geçiş, heceden sözcüğe geçiş, sözcükten cümleye geçiş) ayrı ayrı yaparak yaşayarak öğrenmenin kalıcı olacağını ifade etmektedirler. İlkokuma ve yazma becerisini öğrencilere kazandırabilmek için bu dersin sınıf öğretmenlerine uygulamalı olarak verilmesine gereksinim duyulmaktadır.

Projeye katılan öğrencilerle katılmayan öğrencilerin dersin yöntemine ilişkin aynı görüşlerde olduğu görülmektedir. İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersini teorik olarak almakla birlikte Ana Kız Evdeyiz Projesinde görev alarak bu dersin içeriğinde yer alan bilgileri uygulama olanağı bulan ve bu olanağı bulamayan iki farklı grup, İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersinin uygulamalı bir ders olması gerekliliği üzerinde benzer görüşleri taşımaktadır. Her iki grup da bu dersin uygulamalı olması gerektiği görüşünde birleşmektedirler.

IV. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersinin yönteminin nasıl olması gerektiğine ilişkin uygulamalı bir çalışma yapılmıştır. Dersi teorik olarak alan ve sonrasında Ana Kız Evdeyiz projesi ile uygulama yapan öğrencilerle dersi teorik olarak alan ama uygulama yapmayan iki grubun görüşleri alınmıştır. Görüşler incelendiğinde; öğrencilerin bu projeye katılarak topluma faydalı bir iş yaptıkları için mutlu oldukları, kendileriyle gurur duydukları ve ses temelli okuma yazma öğretiminin aşamalarını öğrendikleri görülmektedir. İlkokuma ve Yazma Öğretimine yönelik uygulama, öğrencilerin özgüvenlerini arttırmış ve kendilerini ilkokuma ve yazma öğretimine hazır hissetmelerini sağlamıştır. Uygulamaya katılan öğrenciler “eğitim fakülteleri sınıf öğretmenliği bölümünde var olan İlk Okuma ve Yazma Öğretimi dersi kesinlikle uygulamalı olmalıdır” görüşünde birleşmektedirler. Öğrencilerin yarısı dersin hem teorik hem de uygulamalı olması

gerektiğini düşünmektedir. Bazı öğrenciler de bu dersin en az iki dönemde okutulması ve öğrencilere uygulama imkânı vermesi gerektiği görüşündedirler.

İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersini teorik olarak alan ve uygulama imkânı bulamayan öğrencilerin tamamı kendilerini okuma yazma öğretimi konusunda eksik hissetmektedirler. Buna neden olarak, dersin sadece teorik olması ve uygulama imkânının bulunmaması gösterilmektedir. Uygulama imkânı bulamayan öğrencilerin büyük bir bölümü ilk sesi nasıl öğreteceğini bilmediğini ifade ederken; bu öğrencilerin üçte biri de kedilerinin el yazısı becerisine sahip olmadıklarından dolayı öğrencilere yazı öğretimi konusunda zorlanacaklarını ifade etmektedir.

Bu görüşler ile Biber (2007)'in araştırmasında elde edilen “el yazısı konusunda öğretmenlerin eksikliklerinin bulunmasının uygulamayı olumsuz etkilediği” yönündeki bulgu birbirini desteklemektedir. Uygulama imkânı bulamayan öğrencilerin tamamı “öğretmen olduktan sonra okuma yazma öğretmede çok zorlanacaklarını, bu konunun kendilerini büyük sıkıntıya düşürdüğünü” ifade etmektedirler. Öğrencilerin bu görüşlerini, Yıldırım (2007)'in yapmış olduğu araştırmada, “öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemi hakkında yeterli ve doğru uygulama bilgisine sahip olmadığı bulgusu” desteklemektedir.

Projeye katılan öğrencilerle katılmayan öğrenciler dersin yöntemine ilişkin benzer görüşleri paylaşmaktadırlar. Her iki grup da dersin uygulamalı olması gerektiğine inanmaktadırlar. Bu bulgu, Türk milletinin öğrenme tercihleriyle açıklanabilir. Yıldırım (2007a)'ın yapmış olduğu araştırma bulgusuna göre öğretmenlerin baskın öğrenme stili 1. sırada “yerleştiren, (uyumsuz), 2. sırada baskın öğrenme stili “ayrıştıran” olarak bulunmuştur. Her iki öğrenme stiline (yerleştiren, ayrıştıran) sahip bireylerin öğrenme yolu; “yaparak” öğrenmeyi tercih etmeleridir.

- İlkokuma yazma öğretimi uygulamasına katılan öğrenciler kendilerini okuma yazma öğretimi konusunda daha rahat hissettiklerini, artık ne yapacaklarını bildiklerini, uygulamalı okuma yazma öğretiminin daha faydalı olacağını belirtmektedirler.
- İlkokuma dersini teorik olarak alan ve uygulama imkânı bulamayan öğrenciler, ne yapacaklarını bildiklerini ama nasıl okuma yazma öğreteceklerini bilmediklerini, bu dersin mutlaka teori uygulama bütünlüğü içerisinde olması gerektiğini ifade etmektedirler.

Bu sonuçlardan hareketle, sınıf öğretmenliği programında yer alan İlkokuma ve Yazma Öğretimi dersi iki dönemlik ve 3 kredilik bir ders olarak okutulmalıdır. Bu dersin bir saati teorik, iki saati de uygulamalı olmalıdır. Dersin uygulaması ilköğretim okullarda gerçek sınıf ortamında yapılmalıdır. Her iki dönemde de dersin teorik ve uygulamalı saatlerine uyulmalıdır. Bu kapsamda dersi eğitim fakültelerinde teorik olarak okutan akademisyenler ile okuldaki uygulama öğretmenleri arasında sıkı bir işbirliği yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Aksoy, N. (2003). Eylem Araştırması: Eğitimsel Uygulamaları İyileştirme ve Değiştirmede Kullanılacak Bir Yöntem, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. Sayı 36: 474-489.
- Akyol H. & Temur T. (2008). Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Cümle Yöntemi İle Okuma Yazma Öğrenen Öğrencilerin Okuma Becerilerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 5 (9): 79-95.
- Biber, K. (2007). İlköğretim Birinci Sınıf Öğretmenlerinin “Ses Temelli Cümle Yöntemi” İle İlkokuma Yazma Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Balıkesir Örneği). 16. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Gaziosmanpaşa Üniversitesi. Tokat.
- Body, M. R., (2003), Encouraging Literacy For Personal Development, *Reading Impovement*, Issue 40 (3): 99–103.
- Coglan, D. (2001). *Doing Action Research in Your Organization*. London: Sage Publications.
- Çelenk, S. (2007). İlkokuma Yazma Programı ve Öğretimi. Ankara: Maya Akademi.
- Demirel, Ö. (1999). İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi, MEB Yayınları Öğretmen Kitapları Dizisi, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Güneş, F. (1997). Okuma-Yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi. Ankara: Ocak Yayınları.
- Güneş, F. (2005). Niçin Ses Temelli Cümle Yöntemi. *Eğitimde Yansımalar VIII: Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*. Kayseri.
- Şahin İ, İnci, S. Turan, H. & Apak, Ö. (2006). İlk Okuma Öğretiminde Ses Temelli Cümle Yöntemiyle Çözümleme Yönteminin Karşılaştırılması, *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı: 171.
- Şenel, G. H. (2004). Öğretmenlerin İlk Okuma – Yazma Öğretiminde Tercih Ettikleri Yöntemler, *İlköğretim-online*, 3(2), 48-53, <http://ilkogretimonline.org.tr>.
- Toprak, E. & Güvendi, M. (2007). İlk Okuma Öğretiminde Görülen Öğrenci Başarısızlığında Aile Faktörünün Sınıf Öğretmenleri, İlköğretim Okul İdarecileri ve İlköğretim Müfettişlerine Göre Değerlendirilmesi (İzmir İl Örneği). 16. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Tokat.
- Tok, Ş.& T. & Mazı, A. (2008). İlkokuma yazma öğretiminde çözümleme ve ses temelli cümle yöntemlerinin değerlendirilmesi, *Eğitim Yönetimi Dergisi*, Sayı 53: 123-144.

(<http://egitim.gop.edu.tr/bolumler/iogretim/dersiic/Sinif%20Öğretmenligi.pdf>.)

- Yıldırım, K. (2007). “Yazılı Program” ve “Uygulanan Program” Kavramları Açısından “Ses Temelli Cümle Yönteminin Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı: 175.
- Yıldırım N. (2007a). *İlköğretim Okulu Müdürlerinin Yeterlikleri İle Öğrenme Stillere İlişkin Bir Araştırma (Tokat İli Örneği)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Yıldırım, A. & Şimşek H. (1999). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Student Views Based A Proposal for First Reading and Writing Teaching Course of Classroom Teaching Department

Introduction

Reading and writing skills are the most crucial ones in today's people lives. Reading and writing teaching begins in the first class of primary education and it is delivered by classroom teachers. Classroom teachers get prepared for teaching with the "first reading and writing teaching course" given in their undergraduate education. As the content of the course is analyzed, first reading and writing teaching has three theoretical credit hours per week. It is indicated that exercises should be included in the content of the course, however, the exercises stay in the university environment and a real reading and writing exercise cannot be realized. Reading and writing abilities develop thinking, understanding, grading, classifying, criticizing, analyzing, synthesizing and evaluating skills. Literacy, that constitutes the major part of the school activities, also has an important place in communication skill, using brain processes and language and cognitive development. Reading and writing methods are classified as; (1) focusing on phonetics, (2) reading comprehension and (3) eclectic methods. From this point of view, the aims of this research are to prove the statement "literacy teaching courses should be mainly applied rather than theoretical" and to make suggestion to the executives by using action research.

Method

In this research, semi-structured interview technique was administered in order to specify the factors that affect the achievement regarding the method of literacy course. An action research was carried out about teaching literacy for this purpose. Action research can be carried out individually or in groups.

40 illiterate adults were taught how to read and write by using voice based sentence method in the city of Tokat. The sampling of the research is composed of 34 students from elementary education program who taught literacy to 40 adults and 30 students who did not teach but took the literacy teaching course theoretically from the same class.

Both groups' opinions were collected by using a semi-structured interview form. In this way, it was aimed to reveal that whether theoretical or applied literacy teaching course would be more effective.

Findings

Students who participated in teaching literacy to adults felt happy because they did a work for benefit of society. They pointed out that they got opportunity to practice what they had learnt in literacy teaching course, it was not an easy job to

teach literacy but being a teacher was nice and they added that they learnt the phases of voice based sentence method and their self-esteem increased. These students think that “literacy teaching course in elementary education program should be applied certainly”. Reasons for this are: (1) learning how to teach literacy cannot be easy without practice, (2) literacy teaching course should be applied because of its importance, (3) students who did not practice, indicated that they would have difficulty when they started to profession, (4) half of the students indicated that literacy teaching course should be mainly applied as well as theoretical.

Students who took the literacy teaching course theoretically indicated that this course should be applied, in the application process, each phase of the voice based sentence method should be applied one by one, and they indicated that learning by doing is permanent.

Conclusion and Suggestions

Students who attended the project and who did not, have the same opinion about the method of the course. Both groups think that this course should be applied. In this context, the opinion of “literacy teaching course in elementary education program should be applied” gains importance among participant students. Half of the students indicated that literacy teaching course should be mainly applied as well as theoretical. According to some students this applied course should be taken throughout two semesters.

Students who participated in literacy teaching application indicate that they feel more comfortable about literacy teaching, they express they know what to do and applied literacy teaching will be more useful. Students who took the literacy teaching course theoretically indicate that they know what to do but they do not know how to teach literacy. They indicate this course should have theoretical and applied unity.

Literacy teaching course in elementary education program should be 3 credit hours, with 1 hour theoretical and 2 hours applied, and if require it should be 6 credit hours throughout 2 semesters. The course could be carried out in primary schools.